

Vandaag investeren in onze energie van morgen

MEMORANDUM VOOR DE FEDERALE
EN REGIONALE VERKIEZINGEN 2024

Febeg

België en FEBEG-leden: nu investeren in onze energie van morgen

Onze richting is helder: we delen de visie van een inclusieve en CO₂-neutrale toekomst voor België. De recente energiecrisis herinnert ons dat we het energievraagstuk strategisch moeten benaderen en toekomstgericht moeten werken. Het streven naar een duurzaam, veerkrachtig en CO₂-neutraal energiesysteem is niet slechts een ambitie; het is een noodzaak.

We hebben nood aan een systeemaanpak. Onze energieketen is de ruggengraat van onze samenleving en onze welvaart, en vormt één groot geheel, waarin alle schakels met elkaar moeten verbonden zijn. De inzet van onze overheden, consumenten en bedrijven tijdens de covid en energiecrisis voor het behoud van de welvaart verdient erkenning. Maar de gigantische klimaatuitdagingen dwingen ons nu tot duidelijke keuzes en zware investeringen waarbij overheid en private sector intensief moeten samenwerken. Tegen 2050 moet naar verwachting 110 miljard euro geïnvesteerd worden in ons elektriciteitssysteem, waarvan een belangrijk deel de volgende 10 jaar. Deze investeringen moeten niet alleen mogelijk worden gemaakt, maar moeten ook ten volle worden benut om de sociale voordelen te maximaliseren.

Om België in deze transitie in te schrijven, daarvoor moeten we onze inspanningen richten op drie kernthema's in de komende regeerperiode: duurzaamheid als een groeiplatform benaderen, de consument centraal stellen, en een betere marktwerking.

Energiebedrijven, bij monde van hun federatie, FEBEG, willen als constructieve partners en investeerders in de Belgische economie hun expertise delen met beleidsmakers op alle bevoegdheidsniveaus, en nodigen de beleidsmakers uit voor verdere samenwerking op dit cruciale thema, met het gezamenlijke doel van een duurzame energietoekomst.

Marc Van den Bosch
Directeur-generaal

Grégoire Dallemagne
Voorzitter

Duurzaamheid als groeiplatform

01

Zorg voor een gunstig investeringskader voor de transitie

België staat voor enorme energie-uitdagingen tegen 2030: decarbonisatie, bevordering van hernieuwbare en koolstofarme energie en verhoogde energie-efficiëntie.

2030 is morgen. België moet voldoende middelen vrijmaken voor de ontwikkeling van eigen modelleringscapaciteit voor geheel het energiesysteem. Dit moet het mogelijk maken om een langetermijn systemisch plan te ontwikkelen voor de energietransitie dat op geïntegreerde wijze rekening houdt met bevoorradingszekerheid, verlagen van de CO₂-emissies en de betaalbaarheid voor de klanten. De energiesector onderschrijft de vastgelegde doelstellingen en wil bijdragen aan de realisatie ervan. Het moment is aangebroken om NU te investeren in nieuwe projecten. Een coherent kader moet deze

investeringen faciliteren. Hierbij denken we aan snelle vergunningsprocedures voor nieuwe projecten die de CO₂-emissies helpen reduceren, een aangepast fiscaal beleid, aangepaste steunmechanismen voor hernieuwbare en koolstofarme energie (cfr. de verwachte Europese market designregels of de nieuwe tender voor de offshore Prinses Elisabethzone), een moderne netinfrastructuur met voldoende capaciteit voor nieuwe productie- en afnamepunten, en het stimuleren van samenwerkingsverbanden tussen publieke en private investeerders,...

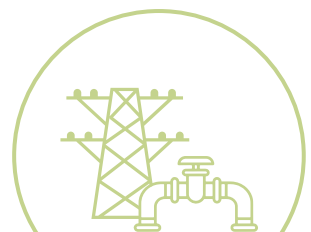
Betere steunmechanismen

Energiezekerheid

Energiemix

Gemoderniseerde netinfrastructuur

02

Hervorm de vergunningsverlening: eenvoudiger, beter, sneller

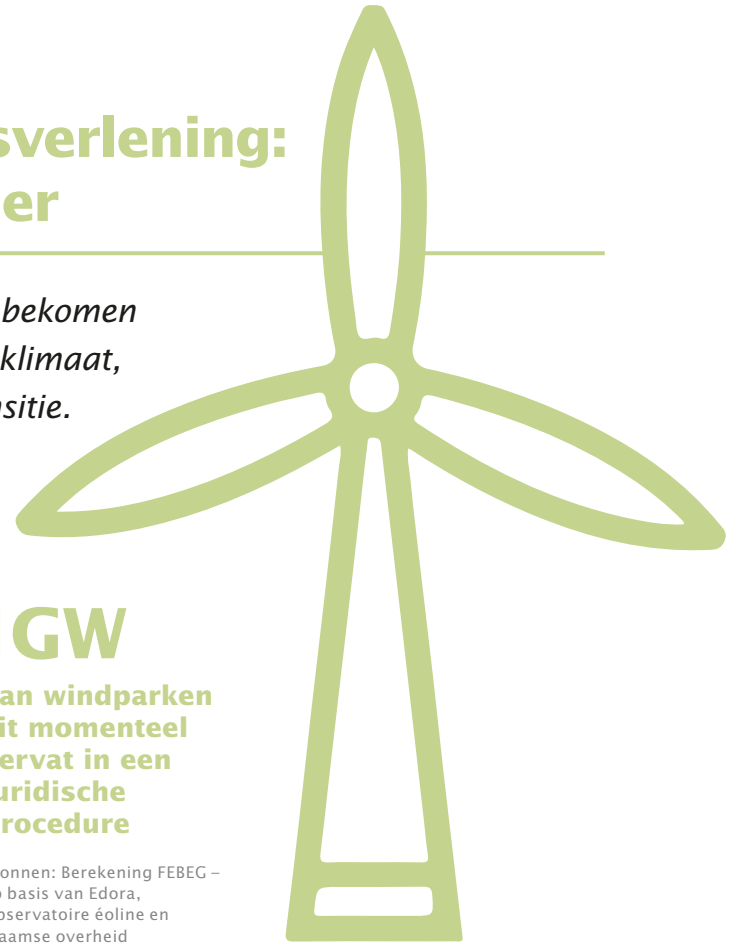
Complexe en moeizame procedures voor het bekomen van vergunningen bedreigen het investeringsklimaat, de bevoorradingszekerheid en de energietransitie.

Om de energietransitie te bespoedigen, en de doelstellingen te halen die de overheid vooropstelt, moet het vergunningverleningssysteem dringend worden herzien: dit moet vlotter, efficiënter en minder complex zijn. Momenteel is er voor 1,03 GW aan windprojecten betrokken in een juridische procedure. Dit is equivalent aan een investering van 1,5 miljard euro in onshore wind, en dit zou bijkomend 270 000 ton CO₂-uitstoot op jaarbasis vermijden. Door robuuste vergunningen te verstrekken die bestand zijn tegen juridische beoordelingen en door flexibele, transparante vergunnings en beroepsprocedures te implementeren, kan de vergunningstermijn korter, en kunnen we de snelheid van de energietransitie aanzienlijk verhogen.

1GW

aan windparken zit momenteel vervat in een juridische procedure

Bronnen: Berekening FEBEG – op basis van Edora, Observatoire éolien en Vlaamse overheid

03

Zorg ervoor dat hernieuwbare en koolstofarme energie de eerste keuze zijn voor huishoudens, zowel op vlak van milieu als op basis van kosten

Vandaag wordt het gebruik van gedecarboniseerde energiedragers fiscaal onvoldoende gestimuleerd.

Elektrificatie van het transport en van verwarming van gebouwen, is een belangrijk deel van de oplossing, maar op dit moment is elektriciteit vaak de duurste optie. We moeten de energietransitie bevorderen door de hoge lasten op elektriciteit te verminderen. Die lasten hinderen noodzakelijke investeringen in duurzamere

energiebronnen. Herleid de elektriciteitsfactuur tot de energiecomponent en de kosten voor transport en distributie. Financier het sociaal beleid en het ondersteuningsbeleid voor hernieuwbare energie uit algemene middelen. Het is essentieel om alle energiedragers te belasten in functie van hun CO₂-gehalte.

04

Bepaal een stimulerend en gecoördineerd beleidskader voor nieuwe technologieën zoals waterstof en CO₂-afvang en transport

België kampt met een tekort aan investeringen in innovatieve energieoplossingen. "Missing money" voor investeerders en ontbrekende regulering voor gebruikers zijn belangrijke barrières voor investeringen.

Sleuteltechnologieën zoals waterstof, duurzaam gas (bv biomethaan), en koolstofafvang en -gebruik (CCS/CCU) bieden potentieel voor decarbonisatie en moeten worden omarmd daar waar elektrificatie niet mogelijk is. Het is cruciaal om een coherent en gecoördineerd beleidskader te implementeren. Dit kader dient aspecten als bevoegdheidsverdeling tussen federale en gewestelijke niveaus, certificatie, implementatie van RED III,

waarborgregelingen, steunsystemen zoals CfD, en ondersteuning voor EU-financieringsaanvragen te omvatten. Dit met als doel om de productie en import van waterstof te bevorderen, de bijbehorende infrastructuur te ontwikkelen, en de toepassing van CCS/CCU-technologieën te bevorderen. Stimuleer tegelijk de vraag naar waterstof, om een duurzame energietransitie te realiseren, met regelgeving die duidelijkheid biedt voor de consument.

2024

Elektriciteit en aardgas als alternatieven
voor koolstofintensievere brandstoffen

2030

Hybride mix
van elektriciteit, aardgas, hernieuwbaar en koolstofarm gas

2050

Koolstofvrije mix
met elektriciteit, H₂ en CO₂ afvang en hergebruik

De consument centraal

01 **.be**

Voorzie in betrouwbare energie voor de klant

Ondanks aanzienlijke investeringen, is de dreiging van elektriciteitstekorten op middellange termijn niet volledig afgewend.

Vooraf vanaf de winters 2025-2026 en 2026-2027 worden we geconfronteerd met toegenomen bevoorradingsrisico's. Dit vraagt een proactieve strategie van onze overheid die zowel moet zorgen voor behoud van bestaande capaciteit als voor het aanboren van nieuwe capaciteit. Het waarborgen van een gediversifieerd productiepark is essentieel om onzekerheden in de energievoorziening weg te werken. Zet in op de ontwikkeling van voldoende nieuwe, regelbare capaciteit binnen het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (CRM).

Verbeter ook het huidige CRM-kader voor nieuwe en bestaande installaties. Voor bestaande installaties zijn

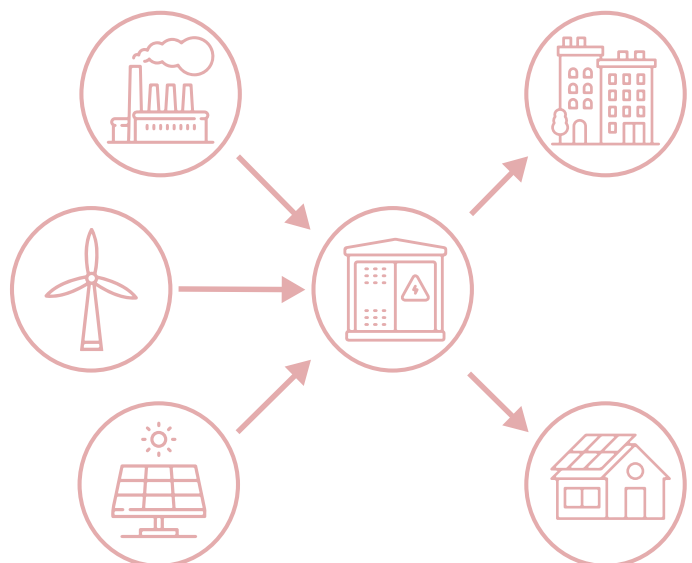
belangrijke aandachtspunten onder meer investeringsdrempels en de voorwaarden voor toegang tot meerjarencontracten, afwijkingsprocedures via de CREG op de "intermediate price cap", de contractduur in functie van de investeringen,... wetende dat deze installaties cruciaal zijn voor de bevoorradingszekerheid.

Voor nieuwe capaciteit wordt de commerciële investeerder met zeer grote risico's geconfronteerd inzake uitvoeringstermijnen en investeringskosten en onvoorziene omstandigheden. Het is belangrijk dat deze elementen in rekening worden genomen door de overheden om zo een redelijke economische rentabiliteit te waarborgen.

Verbeter het

Capaciteitsvergoedingsmechanisme

zodat het zorgt voor voldoende nieuwe en bestaande stuurbare capaciteit in de markt

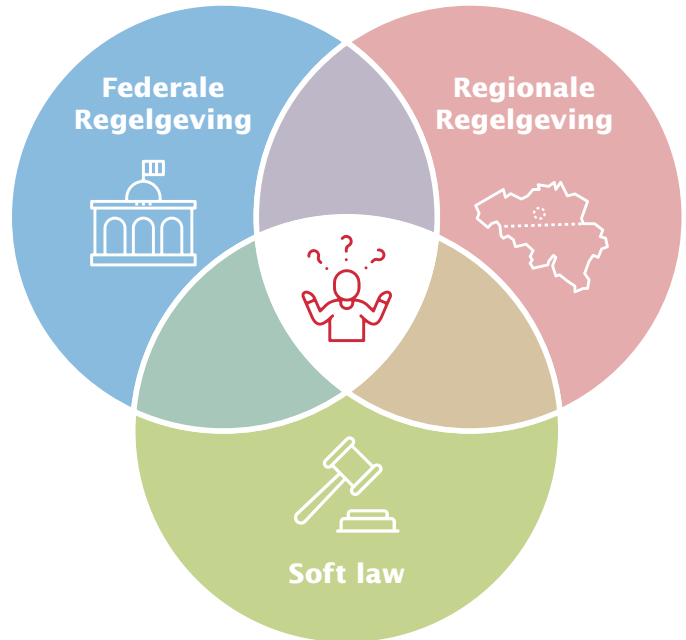
02

Geef de consument duidelijkheid

De bestaande complexe en overlappende regulering van de energiemarkt stelt consumenten en leveranciers voor complexe uitdagingen en drijft de prijzen voor consumenten nodeloos op.

Door te concentreren op vereenvoudiging en transparantie, krijgen consumenten beter inzicht in de markt en kunnen ze ten volle genieten van de aangeboden producten en diensten aan een competitieve prijs. De overheden moeten actief inzetten op het beperken van de overregulering en waken over coherente regelgeving (bv. betaaltermijnen, invorderingskosten, consumentenbescherming, energiedelen, ...).

03

Geef de consument de mogelijkheid om te genieten van gunstige prijzen door een vast contract voor een contractueel vaste periode

Onze energiemarkt kampt momenteel met een onevenwicht, waarbij leveranciers het grootste risico van prijsvolatiliteit dragen. Dit komt omdat consumenten zonder opzegvergoeding, en op zeer korte termijn, van leverancier kunnen veranderen. Dit is bijzonder acuut voor contracten met een vaste prijswaarborg.

Door consumenten de mogelijkheid te bieden zich voor een bepaalde vaste contractduur te verbinden, via opzegtermijnen of de herinvoering van opzegvergoedingen, kunnen zij profiteren van aantrekkelijkere vaste prijzen. Momenteel bestaat deze mogelijkheid niet, zodat leveranciers geen garantie hebben dat consumenten niet op elk moment, en zonder opzegtermijn noch opzegvergoeding, van leverancier zullen veranderen. Dit brengt aanzienlijke risico's en kosten met zich mee, vooral gezien de prijsschommelingen in de markt.

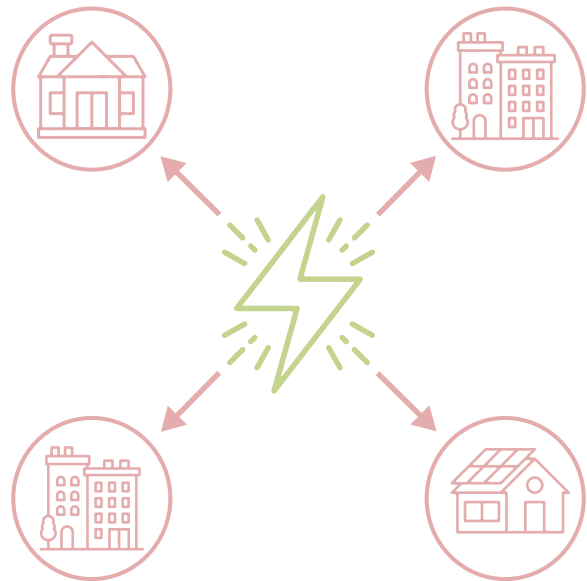
04

Maak het systeem van energiedelen eenvoudig, automatisch en evenwichtig

De huidige beperkingen van energiedelen, zoals complex datamanagement en onevenredige kosten, maken het systeem administratief complex en praktisch niet werkbaar voor de consument en de leverancier.

Implementeer energiedelen op een evenwichtige en efficiënte manier, waarbij de gemeenschap de volledige verantwoordelijkheid neemt voor het gedeelde volume (inclusief onevenwicht, netkosten, heffingen en taksen en openbare dienstverplichtingen), en de overblijvende hoeveelheden automatisch gefactureerd kunnen worden door de restleverancier via de marktprocessen. Zorg voor een open en eerlijke communicatie naar consumenten over mogelijke besparingen, extra kosten en voorwaarden, binnen een duidelijk juridisch kader. Zorg ervoor dat de hoeveelheid gedeelde energie zo snel mogelijk duidelijk is door data op tijd en gedetailleerd te verstrekken van de DNB aan de leverancier. Vermijd zo ook veelvuldige rechtzettingen.

05 **.be**

Schakel over van een sociaal tarief naar een sociale premie

Het huidige sociaal tarief, dat tijdens de energie-crisis een onmisbare beschermende rol heeft gespeeld om de prijsschok op te vangen, heeft helaas ook te kampen met ernstige tekortkomingen.

Toegang tot energie is essentieel. Energiearmoede moet aan de bron worden aangepakt. Bij voorkeur door maatregelen die het energieverbruik verminderen, kosten besparen, maatwerk mogelijk maken, en die inspelen op nieuwe ontwikkelingen zoals elektrificatie van vervoer, diverse verwarmingsmethoden enz... Laat daarom op korte termijn het sociaal tarief evolueren naar een premie om zijn

cruciale rol te versterken. Voer een sociale premie in die zorgt voor een efficiënter, volledig geautomatiseerd en eenvoudiger toekenningsproces, die gemakkelijk modulerbaar is, en die kan worden ingezet voor zowel de energiefactuur als energieefficiëntie. Zo'n premie stelt de klant in staat om deel te nemen aan de markt, net als alle andere klanten, zonder stigmatisering.

Een betere marktwerking

01

Realiseer de versnelde uitrol van digitale meters in België en zorg voor een vooruitstrevend datamanagement

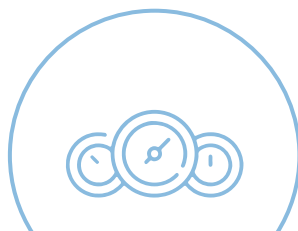
De digitale meter biedt klanten de mogelijkheid om een beter inzicht te krijgen in hun verbruik en nieuwe toepassingen en diensten te ontdekken die hun comfort zal vergroten. Vandaag is de penetratie van slimme meters zeer ongelijkmatig verdeeld over de gewesten en wordt de informatie uit die meters niet homogeen ter beschikking gesteld.

Een gedecentraliseerd energiesysteem vereist een versnelling in de digitale transformatie, waarbij real-time inzicht in energieproductie en -verbruik cruciaal is. Door hierop in te zetten, verbeteren we het inzicht in de factuur en energie-efficiëntie bij de consument. Door leveranciers toegang tot de data te geven, maken we de weg vrij voor innovatieve, datagestuurde diensten zoals

maandfacturatie, snelle aanpassing van voorschotten, keuze voor dynamische contracten, energiebeheersysteem.... Deze versnelde uitrol zorgt voor een verbeterde afstemming van vraag en aanbod, maakt fysieke meteropnames overbodig, resulteert in een efficiëntere klantenservice en vereenvoudigt een gepersonaliseerde aanpak gericht op specifieke doelgroepen.

**Meer inzicht
in gebruik
door real-time
informatie**

**Geoptimaliseerd
verbruik**

**Efficiënte
dienstverlening**

**Innovatieve
producten**

02

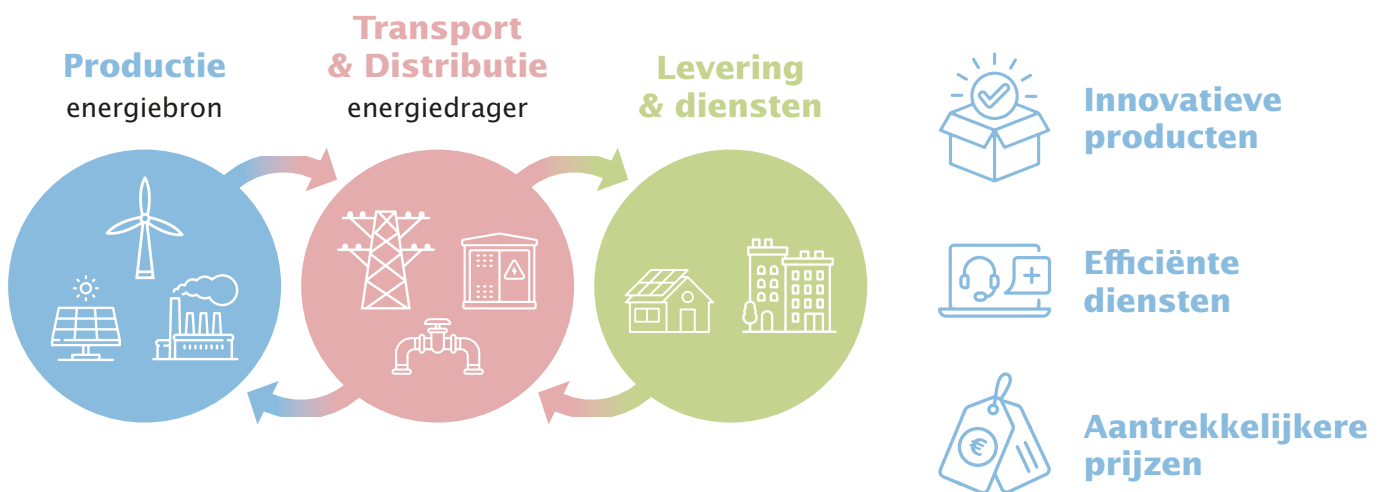

Bewaar een duidelijke rolverdeling tussen de private en gereguleerde sector op de energiemarkt en zorg ook voor een correcte kostentoewijzing

De energiemarkt is in volle transitie met grote uitdagingen, voor zowel netbeheerders, producenten en leveranciers, zoals de elektrificatie van mobiliteit en verwarming, decentrale productie, warmtenetten, digitalisatie enz.

De rolverdeling tussen de gereguleerde en private sector dreigt voor diverse activiteiten te verschuiven, waardoor er ongelijke concurrentie en vooral inefficiënties kunnen ontstaan. Het resultaat is een steeds complexer landschap voor de klanten, en zet de investeringen en winstgevendheid van de private sector onder druk. Een strikte taakverdeling (in lijn met de unbundling principes) dringt zich op. Iedere schakel in de energieketting heeft zijn kerntaken. Netbeheerders moeten zich richten op een goed functionerend net met voldoende aansluitmogelijkheden

voor productie, opslag en verbruik; en een efficiënt databeheer waarbij alle marktpartijen vlot toegang hebben tot deze data. Het zijn de commerciële partijen die het best de noden van de klant capteren. Zij komen met innovatieve oplossingen die dankzij de concurrentie op de vrije markt leiden tot aantrekkelijke producten en diensten voor de eindconsument aan beheersbare kosten. Dit leidt tot een transparantere en efficiëntere energiemarkt die duurzaamheid, veerkracht en de beste prijs voor consumenten garandeert.

03

Zorg voor betere aanbiedingen voor de klant door de kosten-batenbalans voor de leverancier te verbeteren

Door de verborgen lasten op de energiefactuur te verminderen, kunnen meer middelen worden geïnvesteerd in de energietransitie en kan de dienstverlening aan de klanten verder worden verbeterd.

Deze lasten, zoals het risico op wanbetaling, administratieve lasten, prefinancieringskosten, accijnzen en netverliezen, wegen op de factuur. Ze belemmeren ook de investeringscapaciteit, het innovatievermogen en de

concurrentiekracht van de leveranciers. Beperk deze risico's en leg ze bij de speler in de keten die het risico het meest kostenefficiënt kan beheren, zonder de tariefcascade te wijzigen. Dit komt ten goede aan de klant.

04

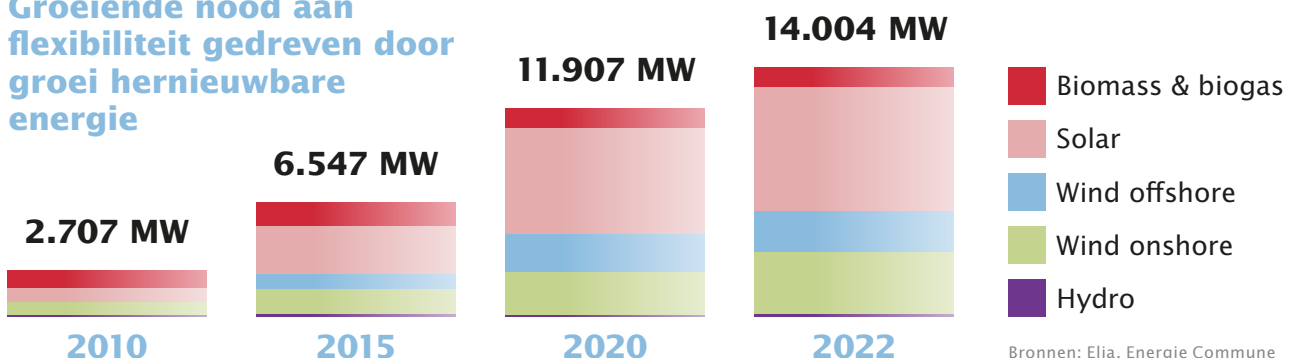
Vergoed flexibiliteit op een correcte manier

Met de elektrificatie van het verbruik en de groei van hernieuwbare energie wordt flexibiliteit en congestiebeheer op het distributienet essentieel om de stroomvoorziening te blijven garanderen.

Door flexibiliteit voor balancerings- en congestiecorrectie te vergoeden, creëren we een stabiel en betrouwbaarder energienetwerk. Vraagpieken en variabele productie kunnen met flexibiliteit beter worden opgevangen. Balanceringsenergie wordt nu ook gezocht op lagere spanningsniveaus. Voorzie een gelijk speelveld tussen alle partijen (individuele perimetercorrectie met

correctie van consumptieprofiel) op het distributienet. Distributienetbeheerders contracteren in toenemende mate flexibiliteit om netinvesteringen te vermijden of dreigende congesties op het net aan te pakken. De impact van een veranderend consumptieprofiel op de leveranciers en evenwichtsverantwoordelijken moet daarbij meegenomen en gecorrigeerd worden.

Groeiende nood aan flexibiliteit gedreven door groei hernieuwbare energie

Bronnen: Elia, Energie Commune

40 leden en
7.695 personeelsleden

20,6 miljard
EUR omzet

88% van de geleverde
elektriciteit in België

91% van het gas
geleverd in België

Meer weten?

Marc Van den Bosch
Directeur-generaal

✉ marc.vandenbosch@febeg.be

☎ +32 497 30 98 79

📍 Koningsstraat 146, 1000 Brussel

🌐 febeg.be

🌐 [linkedin.com/company/febeg](https://www.linkedin.com/company/febeg)

✂ [@febeg_be](https://twitter.com/febeg_be)